

Asia: VN/26031/2020-VM-5

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta

VTJ-lain muutokset

- Näettekö ehdotetun VTJ-lain muutoksen tehokkaaksi keinoksi vähentää tietoturvaloukkausten uhreille aiheutuvaa vahinkoa? Onko muita tehokkaampia keinoja vähentää uhreille aiheutuvaa vahinkoa?
- Viitaten kappaleeseen 4.1. keskeisistä ehdotuksista, tulisiko selvitysvastuun jakautumisesta säätää henkilötunnuksen muuttamista hakevan ja Digi- ja väestötietoviraston välillä? Tulisiko Digi- ja väestötietovirastolle säätää jokin erityinen tiedonsaantioikeus vireillä olevaan rikosasiaan liittyvistä tiedoista siinä tapauksessa, että selvitysvastuun jakautumisen katsottaisiin edellyttävän nykyistä laajempaa tiedonsaantioikeutta?

-

Vaikutusten arviointi

- Keskeiset kehitys- ja tarkennuskohteet esityksen vaikutusten arvioinnin osalta (esimerkiksi vaikutukset tietoja käsittelevien tiedonhallintaan ja tietoaaineistojen muodostamiseen tai vaikutukset asiakkaisiin, mikäli asiakas ei ole toteuttanut hänen vastuullaan olevia toimenpiteitä).

-

Yleiset kommentit

- Yleiset kommentit hallituksen esityksen luonnoksesta

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto pitää esitettyä lakimuutosta kannatettavana. Esityksen pääasiallinen tavoite on mahdollistaa henkilötunnuksen muuttaminen niissä tilanteissa, joissa henkilötunnus on päätynyt rikoksen seurauksena kolmannen osapuolen tietoon ja epäilyksenä on,

että henkilötunnusta tullaan käyttämään rikollisiin tarkoituksiin. Arene katsoo, että mahdollisuus henkilötunnuksen muuttamiseen näissä tilanteissa on tarpeen yksilön identiteetin turvaamiseksi.

Vaikutukset korkeakouluihin

Lain valmistelussa on huomioitava, että henkilötunnuksen vaihtaminen voi johtaa tilanteeseen, jossa henkilöllä on käytössään asiakirjoja, joissa on eri henkilötunnus. Tällaisia asiakirjoja ovat esimerkiksi tutkintotodistukset.

Korkeakoulut säilyttävät arkistointiajan loppuun asti paperisina ja sähköisiä tutkintotodistuksia ja muita dokumentteja, joissa on henkilötunnus. Näitä vanhoja koulu- ja tutkintotodistuksia käsitellään esimerkiksi työnhaussa, opiskelijavalinnassa ja muualla suoritettujen opintosuoritusten hyväksiluvussa. Tutkintotodistusten arkistokappaleiden merkityksellinen elinkaari on käytännössä useita kymmeniä vuosia eli henkilön koko työiän mittainen.

Korkeakoulusta valmistunut henkilö voi joutua pyytämään henkilötunnusten muuttamista opiskeluhis-toriaansa tai ainakin saamiinsa todistuksiin. Tällöin korkeakoulun tulee varmistua siitä, että uusi henkilötunnus vastaa tiettyä korkeakoulun rekistereistä löytyvää henkilötunnusta. Tämä ketju ylittää arkisto-tiedon lisäksi kansallisiin opintosuoriterekistereihin (VIRTA, KOSKI). Tutkintotietojen ohella myös pienten osaamiskokonaisuuksien merkitys tulee kasvamaan, joten tarkasteltavan datan määrä tulee li-sääntymään tässä suhteessa.

Lain valmistelussa tulee myös varmistaa, että palveluprosessit toimivat henkilön henkilötunnuksen vaihtoprosessin ollessa kesken. Tällainen on esimerkiksi kirjautuminen pankkitunnuksilla salasanan vaihtoon taikka tietojen siirto/yhdisteleminen valtakunnallisissa tietovarannoissa ei välttämättä toimi oikein. Henkilötunnuksen muutosprosessin pitää olla asianosaisen näkökulmasta riittävän nopea, jotta tiedon väärinkäyttöön jää mahdollisimman vähän aikaa.

Ylönen Nina
Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry